

Sygn. akt III U 370/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Danuta Poniatowska
Protokolant:	Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 września 2021r. w Suwałkach

sprawy **H. R.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem H. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 27 kwietnia 2021 r. znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 27.04.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.) oraz ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. poz.1222) po rozpatrzeniu wniosku z 19.04.2021 r. odmówił H. R. prawa do ponownego ustalenia wysokości świadczenia. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że decyzją z 12.01.2021 r. ponownie ustalono wnioskodawcy wysokość emerytury bez pomniejszania podstawy jej obliczenia o kwoty pobranej emerytury wcześniejszej. Ponieważ tak obliczona emerytura okazała się świadczeniem, mniej korzystnym niż pobierana dotychczas emerytura wcześniejsza, organ rentowy kontynuuje wypłatę emerytury wcześniejszej.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła H. R.. W odwołaniu wniosła o jej zmianę i ustalenie wysokości emerytury z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 r. Wskazywała, że decyzja jest niezrozumiała, gdyż świadczenie powinno być wyższe.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie. Wskazał na prawidłowe wyliczenie świadczenia i brak podstaw do jego ponownego przeliczenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją z 17.08.2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał H. R., urodzonej (...) emeryturę poczynając od 1.08. 2009 r. (znak: (...)), to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie - dochód - przychód, które stanowiły podstawę wymiaru składek z 20 wybranych z całego okresu ubezpieczenia lat kalendarzowych, ze wskaźnikiem podstawy wymiaru 66,80 % i kwotą bazową (...)złoty. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 22 lata i 2 miesiące okresów składkowych oraz 7 lat i 4 miesiące okresów nieskładkowych. Kolejnymi decyzjami emeryturę tę waloryzowano.

Na wniosek H. R. z 13.04.2014 r., decyzją z 17.06.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał H. R., urodzonej (...) emeryturę poczynając od (...)r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego (znak: (...)). Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji (tj. Dz.U. z 2013 r. Nr 153, poz.1440 ze zm.). Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji została zsumowana z kwotą zwaloryzowanego kapitału początkowego. Od sumy tych kwot odjęto sumę kwot pobranych emerytur, a otrzymaną kwotę podzielono przez średnie dalsze trwanie życia. Emerytura ustalona tą decyzją w wysokości (...)zł została zawieszona, gdyż była świadczeniem mniej korzystnym od pobieranej dotychczas emerytury wcześniejszej.

Decyzją z 12.01.2021 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury przyznanej H. R. na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, poczynając od 27.04.2014 r., to jest od dnia , od którego podjęta byłaby wypłata tej emerytury. Wysokość emerytury została obliczona w ten sposób, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji została zsumowana z kwotą zwaloryzowanego kapitału początkowego, a otrzymaną kwotę podzielono przez średnie dalsze trwanie życia. Wysokość emerytury od 27.04.2014 r. wynosi (...)zł. Po uwzględnieniu wszystkich zmian w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do 31.12.2020 r., w tym zmian wynikających z waloryzacji, od 1.01.2021 r. wysokość emerytury wynosi (...)zł. Ustalona emerytura nadal jest świadczeniem mniej korzystnym od dotychczas pobieranej emerytury wcześniejszej.

H. R. nie zaskarżyła tej decyzji do Sądu i stała się ona prawomocna. Złożyła natomiast 19.04.2021 r. kolejny wniosek o podwyższenie emerytury na podstawie nowelizacji ustawy emerytalnej dotyczącej kobiet urodzonych w (...) r. Zaskarżoną decyzją odmówiono wnioskodawczyni ponownego obliczenia świadczenia, powołując się na rozstrzygnięcie zawarte w decyzji z 12.01.2021 r.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni nie jest zasadne. H. R. powołuje się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z 6 marca 2019 r., sygn. akt P 20/16 orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego na podstawie art. 24 wskazanej w wstępie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl art. 25 tej ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185. Zgodnie z treścią art. 26 powołanej wyżej ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Do obliczenia wysokości świadczenia był zastosowany przepis art. 25 ust.1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2019 r. poz. 2215 oraz z 2021 r. poz. 4), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę

stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. poz.1222) dodano do ustawy emerytalnej art. 194i, dotyczący ustalania podstawy obliczenia emerytury - wyłączenia zastosowania niekonstytucyjnego przepisu. Zgodnie z nim do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. poz. 1222), pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r. Natomiast dodany art. 194j dotyczący obliczenia emerytury stanowi:

1. Kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i.
2. Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury.
3. Do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia.
4. Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszane - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata.
5. Jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie.
6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej.

Organ rentowy z urzędu wydał decyzję z 12.01.2021 r., ustalającą wysokość emerytury, bez pomniejszania jej podstawy o kwoty wcześniej pobranych emerytur. Emerytura ustalona według nowych zasad wynosiła na dzień jej przyznania(...)zł (po waloryzacji (...)zł) i jest wyższa od emerytury przyznanej decyzją z 2014 r. w kwocie (...)zł. Tak więc wyeliminowanie niekonstytucyjnego w stosunku do odwołującej przepisu spowodowało podwyższenie świadczenia, nie na tyle jednak, by było ono wyższe od świadczenia przyznanego od 1.08.2009 r. Sytuacja taka jest możliwa i nie jest wyjątkowa, gdyż obowiązywały inne zasady obliczania wysokości emerytury i te stosowane w 2009 r. były korzystniejsze dla odwołującej. Aktualnie H. R. pobiera emeryturę o symbolu E (emeryturę wcześniejszą), jako świadczenie korzystniejsze. Wysokość tego świadczenia jest obliczana zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przepisy art. 25 i 26 oraz art. 194i i 194j ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie mają w tym przypadku zastosowania.

Natomiast zaskarżona decyzja z 27.04.2021 r. odmawiająca ubezpieczonej przeliczenia emerytury została oparta na treści art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm.). Art. 114 ust. 1 powołanej ustawy stanowi, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Nowe dowody w rozumieniu art. 114 ust. 1 tej ustawy to ujawnione dowody istniejące przed wydaniem decyzji, jak i dowody uzyskane po wydaniu decyzji pod warunkiem, że wynikają z nich fakty uwzględniane w decyzji. Organ rentowy bez przedstawienia nowych dowodów nie ma prawa do zmiany decyzji pierwotnej, jedynie na podstawie odmiennej oceny dowodów. Natomiast przedstawienie

nowych dowodów, aby mogło być skuteczne, to jest aby mogło doprowadzić do przyznania prawa do świadczenia, powinno prowadzić do zmiany dokonanych poprzednio ustaleń faktycznych. Na podstawie nowych dowodów powinno dojść do uzupełnienia okoliczności faktycznych o nowe, nieprzedstawione - nierozważane uprzednio lub zmiany poprzednich ustaleń, poprzez ponowną ocenę dowodów. Wzruszenie poprzedniego rozstrzygnięcia może nastąpić w sytuacji przedstawienia nowych dowodów, podważających wiarygodność uprzednio zgromadzonego materiału dowodowego.

W sprawie nie budzi wątpliwości, że H. R. nie przedstawiła żadnych nowych dowodów ani okoliczności. Jej wniosek zmierza do powtórzenia i kontroli przez Sąd przeliczenia emerytury, dokonanego prawomocną decyzją z 12.01.2021 r. Do tego zmierzał też wniosek o powołanie biegłego z zakresu rachunkowości, który został na podstawie art. 235² § 1 pkt 3 k.p.c. postanowieniem z 2.09.2021 r. wydanym na rozprawie oddalony przez Sąd. Ponieważ zaskarżona decyzja nie przeliczała emerytury, nie było przedmiotu kontroli przez biegłego. Natomiast w decyzji z 12.01.2021 r. zastosowano mechanizm pominięcia pomniejszenia podstawy emerytury o kwoty pobranych wcześniej przez H. R. emerytur, zgodnie ze znowelizowanymi przepisami. Brak podstaw do zarzucania temu przeliczeniu błędów rachunkowych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

sędzia Danuta Poniatowska